



ДЕРЖАВНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

ЛІСОМАТЕРІАЛИ КРУГЛІ ТА ПИЛЯНІ

**Методи вимірювання
біологічних пошкоджень
(EN 1311:1997, IDT)**

ДСТУ EN 1311–2001

**Київ
ДЕРЖСТАНДАРТ УКРАЇНИ
2002**



ДСТУ EN 1311–2001
Видано EN в 1997

ДЕРЖАВНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

ЛІСОМАТЕРІАЛИ КРУГЛІ ТА ПИЛЯНІ

Методи вимірювання
біологічних пошкоджень
(EN 1311:1997, IDT)

Київ
ДЕРЖСТАНДАРТ УКРАЇНИ
2002

ПЕРЕДМОВА

- 1 ВНЕСЕНО Технічним комітетом України зі стандартизації лісових ресурсів (ТКУ 18 «Лісові ресурси»)
- 2 НАДАНО ЧИННОСТІ наказом Держстандарту України від 28 грудня 2001р. № 657 з 2003–01–01
- 3 Стандарт відповідає EN 1311:1997 Round and sawn timber — Method of measurement of biological degrad (Лісоматеріали круглі та пиляні. Методи вимірювання біологічних пошкоджень)
Ступінь відповідності — ідентичний (IDT)
Переклад з англійської (en)
- 4 ВВЕДЕНО ВПЕРШЕ
- 5 ПЕРЕКЛАД І НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ РЕДАГУВАННЯ: **І. Дерев'янка**, канд. техн. наук; **Н. Діанова**;
В. Кляцький

ЗМІСТ

Національний вступ	С. IV
1 Сфера застосування	1
2 Нормативні посилання	1
3 Визначення	2
4 Пиломатеріали	2
4.1 Пошкодження комахами	2
4.2 Грибні ураження	3
5 Круглі лісоматеріали	3
5.1 Пошкодження комахами	3
5.2 Грибні ураження	3
5.3 Дупло	3
5.4 Інші пошкодження	3

НАЦІОНАЛЬНИЙ ВСТУП

Цей стандарт ідентичний EN 1311:1997 Лісоматеріали круглі та пиляні. Методи вимірювання біологічних пошкоджень.

Технічний комітет, відповідальний за цей стандарт — ТКУ 18 «Лісові ресурси».

Стандарт містить вимоги, які відповідають чинному законодавству.

Цей стандарт не замінює чинних в Україні стандартів внаслідок їх відсутності.

Стандарт містить такі редакційні зміни:

- слова «європейський стандарт» замінено на «стандарт»;
 - не наведений структурний елемент «Вступ» європейського стандарту, тому що в ньому відсутні відомості, щодо причин його розроблення;
 - у розділі «Нормативні посилання» наведено «Національне пояснення», яке містить переклад назв міжнародних стандартів;
 - до пункту 4.1 додано Національну примітку, що допускає можливість використання традиційних методів визначення пошкоджень деревини комахами в інших чинних в Україні нормативних документах.
- Копії стандартів EN, на які є посилання в цьому стандарті, можна отримати в Національному фонді нормативних документів УкрНДІСІ.

ДЕРЖАВНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

ЛІСОМАТЕРІАЛИ КРУГЛІ ТА ПИЛЯНІ

**Методи вимірювання
біологічних пошкоджень**

ЛЕСОМАТЕРИАЛЫ КРУГЛЫЕ И ПИЛЕННЫЕ

**Методы измерения
биологических повреждений**

ROUND AND SAWN TIMBER

**Method of measurement
of biological degrad**

Чинний від 2003–01–01

1 СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

Цей стандарт встановлює методи вимірювання біологічних пошкоджень (пошкодження комахами, грибами тощо), які треба застосовувати під час візуального сортування пиломатеріалів та круглих лісоматеріалів за зовнішнім виглядом або для оцінювання їх механічних властивостей.

Стандарт не можна застосовувати для сортування будівельних лісоматеріалів за міцністю (див. EN 518 та EN 519).

Стандарт поширюється на обрізні і необрізні пиломатеріали хвойних і листяних порід, на оброблені круглі та пиляні лісоматеріали.

Стандарт не поширюється на лісоматеріали із деревини тропічних порід.

2 НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

Стандарт містить датовані або не датовані нормативні посилання.

Нормативні посилання розміщено у відповідних місцях тексту, а назви видань наведено у цьому розділі.

Для датованих посилань зміни або виправлення, внесені у стандарт після вказаних дат, враховано у тому випадку, якщо стандарт переглянуто або до нього внесено зміни.

Для не датованих посилань враховано останню редакцію видання, на яке є посилання.

EN 844-1 Round and sawn timber — Terminology — Part 1: General common terms relating to round and sawn timber

EN 844-2 Round and sawn timber — Terminology — Part 2: General terms relating to round timber

EN 844-3 Round and sawn timber — Terminology — Part 3: General terms relating to sawn timber

EN 844-4 Round and sawn timber — Terminology — Part 4: Terms relating to moisture content

EN 844-5 Round and sawn timber — Terminology — Part 5: Terms relating to dimensions of round timber

EN 844-6 Round and sawn timber — Terminology — Part 6: Terms relating to dimensions of sawn timber

EN 844-7 Round and sawn timber — Terminology — Part 7: Terms relating to anatomical structure of timber

EN 844-8 Round and sawn timber — Terminology — Part 8: Terms relating to features of round timber

EN 844-9 Round and sawn timber — Terminology — Part 9: Terms relating to features of sawn timber

prEN 844-10 Round and sawn timber — Terminology — Part 10: Terms relating to stain and fungal attack

prEN 844-11 Round and sawn timber — Terminology — Part 11: Terms relating to degrade by insects

EN 518 Structural timber — Grading — Requirements for visual strength grading standards

EN 519 Structural timber — Grading — Requirements for machine strength graded timber and grading machines

НАЦІОНАЛЬНЕ ПОЯСНЕННЯ

EN 844-1 Лісоматеріали круглі та пиляні. Термінологія. Частина 1. Основні терміни, загальні для круглих та пиляних лісоматеріалів

EN 844-2 Лісоматеріали круглі та пиляні. Термінологія. Частина 2. Основні терміни, що стосуються круглих лісоматеріалів

EN 844-3 Лісоматеріали круглі та пиляні. Термінологія. Частина 3. Основні терміни, що стосуються пиломатеріалів

EN 844-4 Лісоматеріали круглі та пиляні. Термінологія. Частина 4. Терміни, що стосуються вологості

EN 844-5 Лісоматеріали круглі та пиляні. Термінологія. Частина 5. Терміни, що стосуються розмірів круглих лісоматеріалів

EN 844-7 Лісоматеріали круглі та пиляні. Термінологія. Частина 7. Терміни, що стосуються анатомічної структури лісоматеріалів

EN 844-8 Лісоматеріали круглі та пиляні. Термінологія. Частина 8. Терміни, що стосуються властивостей пиломатеріалів

EN 844-9 Лісоматеріали круглі та пиляні. Термінологія. Частина 9. Терміни, що стосуються ознак пиломатеріалів

EN 844-10 Лісоматеріали круглі та пиляні. Термінологія. Частина 10. Терміни, що стосуються забарвленості та грибних уражень

EN 844-11 Лісоматеріали круглі та пиляні. Термінологія. Частина 11. Терміни, що стосуються пошкоджень комахами

EN 518 Лісоматеріали конструкційні. Сорткування. Вимоги до стандартів з візуального сорткування за міцністю

EN 519 Лісоматеріали конструкційні. Сорткування. Вимоги до лісоматеріалів машинного сорткування за міцністю та до сортувальних машин

3 ВИЗНАЧЕННЯ

У цьому стандарті застосовано терміни, визначення яких наведено у стандартах, поданих у розділі 2.

4 ПИЛОМАТЕРІАЛИ

4.1 Пошкодження комахами (degrade by insects)

Треба рахувати кількість червоточин і визначати найбільший їх діаметр у міліметрах.

Для групи червоточин треба вимірювати ширину та/або довжину описаного прямокутника. Ці величини подають у сантиметрах, або як відсоток від ширини та/або довжини пошкодженої пласті або крайки.

Якщо на пласті або крайці існує декілька груп червоточин, то зазначені розміри підсумовують.

Національна примітка. В Україні дозволено визначати ступінь пошкодженості комахами відповідно до нормативних документів на конкретні види продукції з деревини.

4.2 Грибні ураження (fungal degrade)

4.2.1 Забарвленість (stain)

Вимірюють ширину та/або довжину прямокутника, що охоплює забарвлену ділянку. Цю величину подають у сантиметрах, або як відсоток від ширини та/або довжини пошкодженої пласті або крайки.

Якщо на пласті або крайці декілька забарвлених ділянок, то відповідні розміри підсумовують.

4.2.2 Гнилизна тверда та порохнява (dote or rot)

У залежності від використовуваних правил сортування:

- a) вимірювання не виконують, проте відмічають наявність гнилизни твердої або порохнявої;
- b) вимірюють ширину та/або довжину прямокутника, що охоплює ділянку загнивання або гнилизну.

Цю величину подають у сантиметрах, або як відсоток від ширини та/або довжини пошкодженої пласті або крайки. Якщо на пласті або крайці декілька пошкоджених зон, то відповідні розміри підсумовують.

5 КРУГЛІ ЛІСОМАТЕРІАЛИ

5.1 Пошкодження комахами (degrade by insects)

У залежності від використовуваних правил сортування:

- a) відмічають наявність червоточин (їх діаметр можна подати у міліметрах, а також можна зазначити комах, що їх утворили),

або

- b) зазначають ступінь пошкодженості:

— якщо пошкодження має місцевий характер, вказують довжину пошкодженої ділянки (величину подають у сантиметрах, метрах, або як відсоток від довжини круглого лісоматеріалу);

— якщо пошкоджені ділянки розрізнені, то вказують кількість червоточин на метр довжини.

5.2 Грибні ураження (fungal degrade)

5.2.1 Забарвленість (stain)

Вимірювання не виконують, зазначають лише його наявність.

5.2.2 Гнилизна (rot)

5.2.2.1 Заболонна гнилизна (sapwood rot)

Вимірювання не виконують, зазначають лише її наявність.

5.2.2.2 Ядрова гнилизна (heartwood rot)

У залежності від використовуваних правил сортування:

- a) відмічають наявність ядрової гнилизни,

або

- b) вимірюють діаметр кола, що охоплює зону пошкоджень (подають у сантиметрах, або як відсоток від діаметру торця круглого лісоматеріалу).

5.3 Дупло (hollow)

У залежності від використовуваних правил сортування:

- a) відмічають його наявність,

або

- b) вимірюють діаметр кола, що охоплює пошкоджену ділянку (подають у сантиметрах, або як відсоток від вимірюваного діаметру круглого лісоматеріалу).

5.4 Інші пошкодження

У залежності від типу пошкодженості треба використовувати найбільш прийнятний з описаних вище методів вимірювань.

Використовуваний метод треба вказувати у правилах сортування.

УДК 674

79.040

Ключові слова: круглі лісоматеріали, пиломатеріали, пошкодженість, червоточина, грибні ураження, дупло.
